

عوامل موثر بر توسعه ی ورزش دانش آموزی (مورد مطالعه: استان اردبیل)

عباس نقی زاده باقی^۱

ژاله عبدی زاده^۲

زهرا هژبری^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۴/۰۴/۲۸

چکیده

هدف از این پژوهش تأثیرگذاری بر توسعه ورزش دانش آموزی استان اردبیل بود. روش تحقیق از نوع هدف کاربردی و از نوع توصیفی-تحلیلی است که به صورت کیفی انجام شده است. جامعه آماری ۱۱ معلم و کارشناس تربیت بدنی بود که مورد هدف قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده ها از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شد. بر اساس نتایج این مطالعه، ۱۳ مولفه شناسایی شد که این مولفه ها عبارتند: عوامل زمینه ای، مدیریت منابع انسانی، فناوری، آموزش، رفتار، ارتباطات، فرهنگ، مدیریت، عوامل مالی، ابعاد هنجاری و روانی، فیزیکی. یافته ها نشان داد که توسعه ورزش دانش آموزی پیامدهای هنجاری، روانی و جسمی خواهد داشت، بنابراین می توان با پرداختن به عوامل زمینه ای و مدیریت منابع انسانی و فراهم کردن امکانات در مدارس، همچنین با مهم شمردن زنگ تربیت بدنی در مدارس شرایط ورزش دانش آموزی را بهبود بخشید.

واژگان کلیدی

ورزش، مدرسه، ورزش دانش آموزی، آموزش، توسعه ی ورزش

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

a.naghizadeh@uma.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. (نویسنده مسئول):

abdizadehzhaleh@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

zahrahezhabri72@gmail.com

مقدمه

در دنیای امروز زندگی ماشینی و فن آوری های جدید کامپیوتر، زمان افراد را می گیرد و باعث کم تحرکی می شود و اهمیت ورزش در یادگیری و سلامت دانش آموزان بیشتر مشهود است. در بیشتر موارد ما از اهمیت فعالیت بدنی در یادگیری و سلامت دانش آموزان بی اطلاع هستیم و گاهی حتی ورزش در مدارس نیز نادیده گرفته می شود و زنگ ورزش به دلیل عقب ماندگی دروس دیگر بسته یا بسته می شود. ورزش و فعالیت بدنی در جلوگیری از افزایش وزن، بی خوابی، استرس و غیره و حتی تاثیر ورزش بر یادگیری و عملکرد در مدرسه مفید و موثر است (جعفری نژاد و زارعی، ۱۴۰۱). سامانه توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور، تربیت بدنی به عنوان یک بت مهم تعلیم و تربیت تعریف می شود که جریان رشد در تمام ابعاد وجود انسان را از طریق حرکت و فعالیت های بدنی تسهیل می کند و باعث شکوفایی استعدادهای تربیت بدنی و ورزش بخشی جدایی ناپذیر از آموزش و پرورش به ویژه در نوجوانی و جوانی است که نه تنها توسط اکثر متخصصان تربیت بدنی به عنوان یک خودی در یک سیستم آموزشی در نظر گرفته می شود، بلکه به عنوان یک عامل مهم در روند عملیاتی در بهبود کیفیت و کمیت هر موسسه آموزشی نیز محسوب می شود (محمدیگی و همکاران، ۱۳۹۹).

فعالیت بدنی و ورزش برای دانش آموزان (کودک و نوجوان) فواید زیادی دارد که بر اهمیت تربیت بدنی و ورزش در مدارس می افزاید. بنابراین با توجه به اهمیت ورزش دانش آموزی و نقش محوری آن در نظام آموزش و پرورش و نظام ورزشی کشور، نیاز به بازسازی نظام مدیریت خود دارد (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۶).

بنابراین ورزش دانش آموزی به عنوان آمیزه ای از ورزش و تربیت بدنی در مدرسه و در نقش زیرساختهای ورزشی شهروندان، شهروندان جوان در یادگیری خارج از ساعات مدرسه و توسعه سواد حرکتی متناسب با هر فرد برای ادامه فعالیت بدنی در طول زندگی با رویکرد یادگیری مادام العمر اهمیت ویژه ای برخوردار است.

ورزش دانش آموزی و مدارس پایه و اساس توسعه ی ورزش در سایر سطوح است که در صورت توسعه نیافتن توسعه در سایر مقاطع دشوار و مقطعی خواهد بود. توسعه ورزش به عنوان ابزاری برای پیشرفت جوامع و ایجاد صلح در فرهنگ های مختلف، به افزایش مشارکت در فعالیت های ورزشی و فراهم کردن فرصت های رقابتی منجر می شود و می تواند شامل تمامی سطوح ورزش از جمله نخبه، همگانی، پایه و تربیتی باشد (ساتیرادو و شیلبوری،^۱ ۲۰۰۸). این توسعه به عنوان یک فرصت مؤثر شامل سیستم ها، ساختارها و فرآیندهایی است که به افراد جامعه در تمامی سطوح اجازه می دهد تا در ورزش، تفریح و سرگرمی شرکت کرده و عملکرد خود را بهبود بخشند (هال^۲، ۲۰۱۹ و هایوز^۳، ۲۰۱۸). سیاست ها و برنامه ریزی های مسئولان ورزشی در هر کشور می تواند تأثیر زیادی بر روی توسعه در سطوح مختلف ورزش داشته باشد. یکی از چالش ها، تفکیک سطوح توسعه ورزش و میزان پیشرفت در هر سطح است که تحت تأثیر سیاست گذاران و برنامه ریزان ورزشی قرار دارد (رو^۴، ۲۰۱۳). رویکردهای مختلف دولت ها در سیاست گذاری ورزش به تمرکز بر سطوح آموزشی، همگانی و نخبه متفاوت است. در سیاست های از بالا به پایین، سرمایه گذاری های خاصی بر روی چند رشته ورزشی برای دستیابی به موفقیت های بین المللی صورت می گیرد تا مشارکت عمومی افزایش یابد، در

¹ Sotiriadou&shilboury

² Hall

³ Hayoz

⁴ Rowe

حالی که در سیاست های از پایین به بالا هدف اصلی جلب مشارکت همگانی و محبوبیت ورزش است (قنبری و همکاران، ۱۳۹۹). تربیت بدنی و ورزش به عنوان یکی از نهادهای مؤثر فرهنگی می تواند با توسعه فعالیت های ورزشی در مدارس به بهبود توانایی های جسمی، روحی و عقلانی دانش آموزان کمک کند و تنش های روانی را کاهش دهد. جوانان در مراکز آموزشی دوره ای را سپری می کنند که بهترین زمان برای جامعه پذیری از طریق فعالیت های اجتماعی، فرهنگی و ورزشی است. نقش ورزش نه تنها در تأمین سلامت جسمی و روانی دانش آموزان مؤثر است بلکه آنها را با نقش های اجتماعی مختلف آشنا می کند (دن هارتیج، ۲۰۱۸).

توسعه یافتگی ورزش دانش آموزی میتواند به طور مستقیم و غیر مستقیم بر میزان توسعه یافتگی ورزش کشور اثرگذار و با تدوین الگوی توسعه ورزش در مدارس، ورزش کشور نیز با استفاده از ظرفیتهای ورزش دانش آموزی، در مسیر توسعه قرار بگیرد (عزیزی و فراهانی، ۱۳۹۹).

در پژوهشی نه عامل فرهنگی و اجتماعی، مدیریتی و سازمانی، اقتصادی، نیروی انسانی متخصص، امکانات و تجهیزات، انگیزشی، زمانی، آب و هوا و رسانه به عنوان عوامل مؤثر بر توسعه ورزش های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز معرفی کردند (هرندی و کوردلو، ۲۰۱۱). در تحقیقی به "طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش دانش آموزی" دریافتند که مؤلفه های نیروی انسانی، منابع مالی، فضا و تجهیزات، اجرای درس و فوق برنامه تربیت بدنی به عنوان عوامل علی و مؤلفه های مدیریتی، فرهنگی اجتماعی، رسانه و فناوری، علمی ورزشی به عنوان شرایط زمینه ای مؤثر بر توسعه ورزش دانش آموزی شناخته شدند و مؤلفه های مالی، سیاسی، اقتصادی و اداری به عنوان شرایط مداخله گر مورد شناسایی قرار گرفت (فیروزآبادی و امانی، ۱۳۹۹). همچنین راهبردهای توسعه ورزش دانش آموزی شامل مؤلفه های توسعه ساختاری، اقدامات مدیریتی، توسعه نیروی انسانی، توسعه درآمدی، توسعه فضا و تجهیزات، توسعه فرهنگی و توسعه برنامه های فوق برنامه مشخص گردید (میرزایی و رمضانی نژاد، ۱۳۹۷).

همچنین (ذوالفقاری، ۲۰۲۱) در تحقیقی گزارش دادند که نبود سیاستها، سیاستهای راهبردی، عدم هماهنگی بین مجموعه نهادها، سازمانها و دستگاههای اجرایی مرتبط با ورزش، ناکافی بودن مواد و نیروی انسانی در حوزههای مختلف ورزشی و گاهی انجام وظایف موازی و ناکافی بودن نظارت بر فعالیتهای ورزشی از مهمترین کمبودهای ورزش دانش آموزان است. در همین راستا، در تحقیقی گزارش دادند که عدم برنامه ریزی بهینه در زمینه اصول و اهداف کلی در آموزش و پرورش، کمبود معلمان ورزش در مدارس ابتدایی، ساعات محدود دروس ورزشی، کمبود کتاب های علمی و کمبود تخصص کافی و عدم دانش و آگاهی معلمان در زمینه ورزش، کمبود تجهیزات، اماکن ورزشی کافی و استاندارد است و ضعف مدیریت یا عدم همکاری مدیران مهمترین موانع توسعه ورزش دانش آموزی است (افضلی پور و خوشبخت، ۲۰۰۷). در یک مطالعه گزارش دادند که عوامل مؤثر بر کیفیت تربیت بدنی ترتیب اولویت شامل ارزیابی، سبک تدریس، تخصص معلمان ورزشی، برنامه آموزشی، امکانات محتوای آموزشی، نگرش (مسئولین، دانش آموزان و معلمان)، تجربه معلمان ورزشی، بودجه و اهداف آموزشی است (رضوی و شعبانی، ۱۳۹۰). همچنین در تحقیقی بیان شد استراتژی های توسعه ورزش های دانش آموزی شامل توسعه برنامه درسی تربیت بدنی، کیفیت برنامه درسی تربیت بدنی، توسعه ورزش های قهرمانی دانشجویی، توسعه ورزش ها و فعالیت های عمومی، توسعه مدیریت عملکرد، بهبود کیفیت فضا و تجهیزات تقویت و توانمندسازی منابع انسانی و توسعه سواد حرکتی گزارش دادند (محمدیگی و همکاران، ۱۳۹۹).

با توجه به بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق، محققان دریافته‌اند که علیرغم تأکید برنامه‌های کلان توسعه کشور بر ورزش تربیتی و به ویژه ورزش دانش آموزی و تحقیقاتی که در حوزه تربیت بدنی و ورزش در مدارس صورت گرفته است در کمتر پژوهشی نگاهی همه جانبه به توسعه رویدادهای ورزشی مدارس شده است و با توجه به شرایط متغیر جامعه و پیشرفتهای تکنولوژی و فناوری و تغییر سبک زندگی مردم انجام تحقیقات مقطعی که تکمیل کننده یافته‌های قبلی پژوهشگران باشد، ضروری است. لذا از آنجا که ورزش دانش آموزی در قاعده هرم ورزش کشور قرار دارد و نقشی بنیادین و پایه‌ای در ورزشهای همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای دارد، نگاه توسعه‌ای به این مقوله انکارناپذیر است و باید بیش از پیش مورد توجه و بررسی پژوهشگران و متخصصان قرار گیرد همچنین افزایش تحقیقات صورت گرفته در این زمینه میتواند جوانب مختلف توسعه و گسترش رویدادهای این حیطه را بیش از پیش روشن نمایند تا زمینه رشد و توسعه سایر حوزه‌های ورزش نیز سهلتر از قبل فراهم گردد. لذا هدف از انجام این پژوهش پاسخ به این سوال است که عوامل موثر بر توسعه ی ورزش دانش آموزی چیست؟

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نوع هدف کاربردی و از نوع پژوهش‌های توصیفی-تحلیلی می باشد که بصورت کیفی انجام شد. روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل مصاحبه و مطالعه و بررسی مقالات و پایان نامه‌ها بود. جامعه آماری پژوهش ۱۱ نفر از معلمان تربیت بدنی چندین استان و کارشناسان تربیت بدنی آموزش و پرورش بود که بصورت هدفمند انجام شد و همزمان با انجام مصاحبه‌ها کدگذاری باز از طریق نرم افزار (MAXQDA 2020) انجام شد که بعد از اشباع نظری متخصصین کدهای محوری ایجاد شدند.

یافته‌های پژوهش

در پژوهش حاضر، مصاحبه با ۱۱ نفر از خبرگان ورزش (معلمان و کارشناسان تربیت بدنی) انجام گرفت که اطلاعات جمعیت شناختی آنها در جدول زیر آمده است.

جدول (۱) جمعیت شناختی افراد شرکت کننده در مصاحبه

ردیف	جنسیت	سن	تحصیلات
۱	مرد	۳۱	کارشناسی ارشد
۲	مرد	۴۲	کارشناسی ارشد
۳	مرد	۴۳	کارشناسی
۴	مرد	۳۸	کارشناسی
۵	زن	۳۵	کارشناسی ارشد
۶	زن	۴۶	کارشناسی
۷	زن	۲۹	کارشناسی
۸	زن	۴۸	کارشناسی
۹	زن	۲۸	کارشناسی ارشد
۱۰	زن	۲۹	کارشناسی ارشد
۱۱	زن	۳۰	کارشناسی

باتوجه به یافته‌های حاصل از جدول (۱) افراد شرکت کننده شامل ۴ مرد و ۷ زن و در محدوده ی سنی ۲۸ تا ۴۸ بودند که بیشتر افراد شرکت کننده دارای مدرک کارشناسی با فراوانی ۶ و ۴ نفر کارشناسی ارشد بودند.

جدول (۲) فراوانی مولفه های پژوهش

براساس یافته های حاصل از جدول (۲) بیشترین فراوانی برای مولفه ی عوامل زمینه ای و کمترین فراوانی برای عوامل روانی می باشد

جدول (۳) دسته بندی مولفه ها

ردیف	مقوله ی اصلی	مقوله ی فرعی	مفاهیم
1	عوامل زمینه ای	فراهم کردن دوره های آموزشی جذاب کردن طرح درس ها کانون ورزشی حمایت دولت انجمن های ورزشی فستیوال ورزشی انگیزش معلمان توجه به جنبه های سخت افزاری ونرم- افزاری زمان زنگ ورزش امکانات ورزشی اهمیت به زنگ ورزش هدف گذاری استعداد یابی توجه به رشته های بومی- محلی عدالت آموزشی مناطق محروم عدم تبعیض جنسیتی	یکی از عوامل توسعه ی ورزش دانش آموزی توجه به عوامل زمینه ای است برخی از این عوامل شامل هدف گذاری صحیح و افزایش ساعات تربیت بدنی و توجه دولت و آموزش پرورش به رشته های بومی محلی و استعداد یابی مطابق باجهت ها و توانایی دانش آموزان هر استان است.
2	آموزش	آموزش صحیح حرکات آگاهی از کارکرد انسان نوع تمرینات ورزشی مهارتهای بنیادی	بدون شک با آموزش درست حرکات و یادگیری مهارتهای بنیادی در سنین پایین دانش آموزان از حرکات اضافی و

ردیف	مقوله ی اصلی	مقوله ی فرعی	مفاهیم
			آسیب زننده دوری می کنند که این امر موجبات توسعه ی ورزش را فراهم میکند.
3	مدیریت سازمانی و منابع انسانی	برنامه ریزی سازماندهی اشتغال زایی نظارت بازخورد حمایت استخدام متخصصین الویت ورزش دانش آموزی در دولت طرح ریزی بودجه گسترش مدارس تربیت بدنی ایجاد معاونت لیگ دانش آموزی	یکی از مهمترین عوامل در توسعه ی ورزش دانش آموزی برنامه ریزی و سازمان دهی درست مدیران است که با طرح ریزی بودجه و استخدام معلمان فارغ التحصیلان تربیت بدنی و اشاعه ی مدارس تربیت بدنی می توانند به این امر مهم دست پیدا کنند.
4	رفتاری	نظرسنجی نسبت به علایق محیط امن محیط دوستانه و حمایتی تاکید بر لذت و شادابی توانمندی دانش آموزان ضعیف ایجاد محیط بی استرس سبک زندگی همراهی معلمان تشویق بر یادگیری مهارت جدید	برای توسعه ی ورزش دانش آموزی چگونگی رفتار معلم و نبود خشونت که باعث ایجاد محیط امن و دوستانه میشود که باعث کاهش استرس در دانش آموزان میشود.
5	تسهیلاتی	افزایش دسترسی فضاهای چند منظوره نزدیکی فضای ورزشی ورزش در فضای باز کمپ ورزشی ورزش مناسب با شرایط اقلیمی	بافراهم کردن امکانات از جمله اماکن ورزشی مناسب و استاندارد و تنوع بخشی به محیط آموزشی مانند کمپ ورزشی و بافراهم کردن امکانات متناسب با آب و هوای منطقه رغبت دانش آموزان برای فعالیت بدنی بیشتر خواهد شد.
6	هنجاری	اخلاق ورزشی کاهش خودکشی حسن تعاون و همکاری	از پیامدهای ورزش دانش آموزی میتوانیم به کاهش آسیب اجتماعی و مشارکت وزندگی

ردیف	مقوله ی اصلی	مقوله ی فرعی	مفاهیم
		حس گذشت انتقادپذیری پشتکار خودکنترلی چالش طلبی کاهش آسیب های اجتماعی مشارکت کاهش رفتارهای مخاطره آمیز	سالم همکاری بین دانش آموزان اشاره کرد.
7	ارتباطی	تبادل نظر همکاران همکاری با کشورها و استانهای موفق همکاری بین مسئولین و ادارات ارتباط با پژوهشگران همکاری با استانداری افراد داوطلب در ورزش	با ایجاد راه های ارتباطی و کمک گرفتن از تجربیات خبرگان و بهره مندی از تسهیلات استانداری میتوان موجبات گسترش ورزش در مدارس را فراهم آوریم.
8	فرهنگی	دید مثبت والدین آگاهی سازی اشاعه ورزش تبلیغات اطلاع رسانی	از جمله عوامل مهم در توسعه ی ورزش دانش آموزی ایجاد دید مثبت والدین به ورزش مانند رشته های دیگر میباشد.
9	مدیریت	برگزاری رویداد نظارت بر قوانین فوق برنامه ی ورزشی گزارش معلمان مسابقات درون کلاسی تدریس کتاب حمایت مدیران	از راه های دیگر برای توسعه ی ورزش میتوان به برگزاری رویداد و مسابقات درون کلاسی باجازه مدیر مدرسه و پررنگ کردن زنگ ورزش اشاره کرد همچنین مدیر مدرسه با نظارت بر قوانین اعلامی مدرسه و تحویل گزارش کلاس درس تربیت بدنی میتواند نقش مهمی را در اشاعه ورزش ایجاد کند.
10	مالی	حامیان غیر مالی خیرین قرارداد با کارخانجات افزایش درآمد معلمان اجاره سالن های ورزشی مدارس حمایت مالی دولت	از دیگر عوامل موثر در توسعه ورزش دانش آموزی کمک گرفتن از حامیان مالی و خیرین برای فراهم کردن امکانات اشاره کرد همچنین با قرارداد کارخانجات آموزش

ردیف	مقوله ی اصلی	مقوله ی فرعی	مفاهیم
			پرورش میتواند نسبت به بهرتر کردن و افزایش امکانات باهزینه ی کم اقدام نمایند.
11	فناوری	شاد ردیاب تناسب اندام کانال ورزشی سایت های ورزشی فضای مجازی الگوی ورزشی سنچش پیشرفت هوش مصنوعی	بابهره مندی از فضای مجازی و ارائه الگوی سنچش پیشرفت می توانیم تاثیر گذار باشیم.
12	روانی	ذهن آگاه سلامت روح بهداشت روانی تمرکز بیشتر جلوگیری از افسردگی	اثرات و پیامد ورزش می توانیم به سلامت روح و ذهن فعال و آگاه اشاره کنیم.
13	جسمانی	قامت هنجار عضلات قوی ارتقای سلامت جسمی بهبود قلب و عروق	اثرات و پیامد ورزش برای دانش آموزان می توانیم به ظاهری نقص اندام و کارکرد بهتر سیستم های بدن اشاره کنیم.

طبق جدول (۳) از مهمترین عواملی که خبرگان برای توسعه ی ورزش دانش آموزی اشاره کردند میتوانیم به عوامل زمینه ای اشاره کنیم که به حمایت دولت و فراهم کردن امکانات و همچنین حمایت معلمان از نظر بر آورد کردن نیاز مالی اشاره کنیم همچنین با عدم تبعیض جنسیتی میتوانیم دختران به ورزش سوق دهیم. مولفه ی مدیریت منابع انسانی نیز از جمله مهترین مولفه های موثر در توسعه ی ورزش دانش آموزی بود که به آن اشاره کردند که آموزش پرورش می تواند با برنامه ریزی کوتاه مدت و بلند مدت همچنین با سازماندهی درست برنامه ها و استخدام معلمان باانگیزه و فارغ التحصیل رشته ی تربیت بدنی به این امر کمک کنند.

نمودار ابری داده های پژوهش

بحث و نتیجه گیری

توسعه ورزش دانش آموزی یکی از مهم ترین ارکان ارتقاء سلامت جسمی و روحی دانش آموزان است. این موضوع نیازمند توجه به چندین عامل کلیدی از جمله مدیریت منابع انسانی، منابع مالی، فرهنگ، فناوری و زیرساخت ها می باشد. اهمیت ورزش در حفظ سلامت جسم و روان دانش آموزان بر کسی پوشیده نیست. فعالیت های ورزشی در مدارس، اگر به طور هدفمند انجام شوند، می توانند آینده ای پرنشاط و همراه با سلامت اجتماعی و قهرمان پروری برای کشور ایجاد کنند. شرکت در فعالیت های ورزشی در مدارس نه تنها یک نیاز اساسی برای تربیت نسلی سالم و با نشاط است، بلکه بهترین فرصت برای نهادینه کردن فرهنگ ورزش در میان نسل های آینده این سرزمین نیز به شمار می رود. طبق نتایج (نظری و همکاران، ۱۳۹۳)، تقویت و توانمندسازی منابع انسانی از طریق دوره ها، نشست ها، همایش ها و کارگاه های آموزشی و همچنین توسعه مدیریت عملکرد در معاونت تربیت بدنی و سلامت به عنوان دو هدف کلیدی استراتژیک در ورزش دانش آموزی، نقش بسیار مهمی در توسعه این حوزه ایفا می کند؛ بنابراین، شناسایی و پرورش مدیران خلاق و حمایت از آن ها می تواند به اجرای راهکارهای ارائه شده در این تحقیق کمک کرده و بخشی از چالش های ورزش دانش آموزی را حل کند. برای رقابت موفق تر در دنیای امروز، توجه به منابع انسانی از ضروری ترین اقدامات برای سازمان های ورزشی به شمار می آید. همچنین، هم اکنون موفق ترین مدارس و آکادمی های جهانی در حال تربیت نیروی انسانی برای پیشبرد مدیریت و موفقیت سازمان ها هستند که همسو با نتایج تحقیق می باشد. (کمالوند و افشاری، ۱۴۰۰) و به اهمیت اقتصاد در رشد ورزش دانش آموزی اشاره کرده اند، در حالی که (رمضانی نژاد و ملایی، ۱۳۹۷) نیز به نقش اقتصاد به عنوان یکی از عوامل کلیدی در توسعه ورزش پرداخته اند. اقتصاد در تمامی فعالیت های اجتماعی، از جمله ورزش که شامل تمامی افراد با هر سمت و سنی می شود، نقش تعیین کننده ای دارد و دانش آموزان نیز بخشی از این گروه هستند. بر این اساس، پیشنهاد می شود که مدارس و ادارات آموزش و پرورش به منظور تأمین منابع مالی لازم برای بهبود شرایط به سمت جذب اسپانسر ها و حامیان بیرونی بروند. باید توجه داشت که توسعه زیرساخت های صنعت ورزش در سطح جهانی و تأمین نیازهای مالی ورزش مدارس بدون سرمایه گذاری دولت ها و بخش خصوصی امکان پذیر نیست. منابع مالی برای توسعه ورزش مدارس شامل بودجه های دولتی، حق پخش و حمایت های شرکت های دولتی و خصوصی است که می تواند به تأمین نیازهای مالی مدارس کمک کند. با تحقیق حاضر همسو می باشد. علاوه بر این، امکانات و زیرساخت های ورزشی نیز از اهمیت بالایی برخوردارند. (رمضانی نژاد، ۱۳۹۷) در تحقیقات خود به ضرورت وجود زیرساخت های لازم برای توسعه ورزش اشاره کرده اند. وجود امکانات مناسب می تواند مشارکت در ورزش را افزایش دهد و با تأسیس مدارس تخصصی، به رشد علمی نیز کمک کند. رشد و افزایش مشارکت در ورزش دانش آموزی منوط به توزیع عادلانه تجهیزات و امکانات در سطح استان ها و شهرستان ها و همچنین رعایت کیفیت و استانداردهای لازم برای جلوگیری از آسیب های احتمالی است که مطابق و همسو با تحقیق حاضر می باشد. (منافی و رمضانی نژاد، ۱۳۹۴) بر اهمیت مدیریت در توسعه ورزش و ورزش دانش آموزی تأکید دارند. مدیریت در ورزش و تربیت بدنی از جهات مختلف مشابه دیگر بخش های مدیریتی است، اما به دلیل جذابیت و مخاطبان گسترده ورزش، اهمیت بیشتری دارد؛ بنابراین، هر گونه تغییر در ورزش و تربیت بدنی، تأثیرات قابل مشاهده ای در جامعه خواهد داشت. پیشنهاد می شود که مدیران بر اساس شایستگی ها و توانایی های خود انتخاب شوند و در طول دوره مدیریت تحت نظارت و ارزیابی قرار گیرند همسو با تحقیق حاضر می باشد. عوامل آموزشی و پژوهشی نیز در تربیت افراد متخصص و کارآمد در عرصه

ورزش بسیار مؤثرند. (مرادی وهنری، ۱۳۹۰) نتایج مشابهی در این زمینه به دست آورده‌اند. با توجه به نقش مهم این عوامل در جذب افراد به ورزش و تأثیر پژوهش‌ها بر توسعه ورزش همگانی و مدارس، پیشنهاد می‌شود تا در برنامه‌های آموزشی درس تربیت بدنی در مدارس بازنگری و علاوه بر ساعات درسی، دوره‌ها و همایش‌های ورزشی برای بحث درباره راهکارهای عملی برای افزایش جذابیت درس تربیت بدنی و فراهم کردن بستر آموزشی بهتر و مؤثرتر در مقاطع مختلف تحصیلی بسیار حائز اهمیت است. یکی از روش‌های افزایش جذابیت این درس، نصب تابلوهای اعلانات ورزشی برای اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان است. همچنین، برگزاری مسابقات در سطوح مختلف، از کلاس‌های درسی تا سطوح بالاتر، می‌تواند تأثیر مثبتی داشته باشد. عوامل فرهنگی و اجتماعی نیز در توسعه ورزش دانش‌آموزی نقش دارند، از جمله حمایت خانواده‌ها از ورزش دانش‌آموزان، نگرش‌ها به ورزش و اوقات فراغت، فعالیت‌های داوطلبانه در آموزش و پرورش و آگاهی از فواید ورزش است که (شریعتی و کاظم نژاد، ۱۳۹۸)، (شاوولی^۵، ۲۰۲۱) نیز بر اهمیت این عوامل اجتماعی در توسعه ورزش دانش‌آموزی تأکید کرده‌اند. بیشتر انتخاب‌های افراد تحت تأثیر نگرش‌ها، افکار و اعتقادات آن‌ها قرار دارد؛ بنابراین، برای توسعه و پیشرفت ورزش دانش‌آموزی، فرهنگ پذیرفته‌شده در جامعه توسط دانش‌آموزان نقشی تعیین‌کننده خواهد داشت. در نتیجه، پیشنهاد می‌شود که با تأثیرگذاری بر باورهای دانش‌آموزان از طریق ارائه مزایای روانی و جسمانی ورزش و آموزش این مزایا به خانواده‌ها، به حمایت از فرزندان برای روی آوردن به ورزش کمک شود. در حال حاضر، منابع متعددی از جمله کتاب‌های ورزشی مفید، مجلات و روزنامه‌های معتبر وجود دارد که می‌توانند به تربیت بدنی از دیدگاه خاصی بپردازند. کارشناسان تربیت بدنی در آموزش و پرورش می‌توانند با در اختیار گذاشتن این منابع، نقش مهمی در ترغیب دانش‌آموزان به ورزش ایفا کنند. از دیگر عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه، ارائه اخبار و اطلاعات عمومی ورزشی و برگزاری مسابقات برای فرهنگ‌سازی است.

عوامل دیگر شامل تبلیغات و رسانه‌ها هستند که شامل ارتباط با رسانه‌ها، پوشش اخبار ورزش دانش‌آموزی از رسانه‌های محلی و ملی، فعالیت خبرنگاران تخصصی در این حوزه و حمایت رسانه‌ها از ورزش دانش‌آموزی می‌شوند. (احمدی و ذوالفقاری، ۲۰۲۱) نیز نتایج مشابهی را گزارش کرده‌اند. امروزه با گسترش اینترنت و دسترسی آسان به آن، می‌توان دانش‌آموزان را از طریق معرفی سایت‌های ورزشی به ورزش ترغیب کرد. فعالیت رسانه‌ها در حال حاضر اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا این رسانه‌ها می‌توانند دیدگاه‌ها را تغییر دهند و به عنوان ابزاری برای بازاریابی استفاده شوند. به همین دلیل، پیشنهاد می‌شود زیرساخت‌هایی فراهم شود تا متخصصان در رسانه‌ها به فعالیت بپردازند و اخبار مربوط به ورزش دانش‌آموزی را به عموم منتقل کنند.

وجود دو ساعت درس اجباری تربیت بدنی در هفته برای تحقق اهداف سلامت دانش‌آموزان کافی نیست. با توجه به اینکه ارتقاء فرهنگی-اجتماعی یکی از پیامدهای شناسایی‌شده در تحقیق بود، می‌توان گفت که امروز علاوه بر درس تربیت بدنی، تلاش می‌شود تا با برگزاری فوق‌برنامه‌ها، شرکت دانش‌آموزان در ورزش صبحگاهی، المپیاد ورزشی درون‌مدرسه‌ای، حیاط پویا، کانون‌های ورزشی و مسابقات ورزشی مدرسه‌قهرمان، آن‌ها را در فعالیت‌های بدنی درگیر کرده و سلامت جسمانی‌شان را تأمین کرد.

⁵ Shaholikhuh

محققان در خصوص مشارکت ورزشی نوجوانان و جوانان بر این باورند که تمایل به شرکت در فعالیت های بدنی موضوعی پیچیده و مرتبط با متغیرهای مختلف شخصی و اجتماعی است. سرمایه گذاری در ورزش باید بنیادی و بلندمدت باشد. در کشور اقداماتی مثبت در این زمینه انجام شده است، اما نیاز به افزایش این آموزش ها وجود دارد، زیرا سرمایه گذاری در ورزش بسیار مؤثر است و تأثیرات آن را در آینده شاهد خواهیم بود.

توجه به اهمیت پیامدهای روانی و روحیه دانش آموزان یکی از وظایف اصلی آموزش و پرورش، مدیران، مدارس، معلمان، خانواده ها و به ویژه معلمان تربیت بدنی و ورزش است. داشتن روحیه و انگیزه مثبت به دانش آموزان احساس پرواز برای دستیابی به آرزوها و موفقیت های بالا می دهد و این حس می تواند به آن ها کمک کند استعداد های درونی خود را شناسایی و پرورش دهند و در هر زمینه ای به برندهایی در سطح کشور و جهان تبدیل شوند.

(روو^۶، ۲۰۱۳) عدم وجود امکانات و تجهیزات ورزشی، کمبود فضای آموزشی مناسب، عوامل جغرافیایی و نبود مربیان ورزشی را به عنوان مهم ترین عوامل عدم توسعه ورزش دانش آموزی شناسایی کردند. (جعفری و همکاران، ۲۰۱۱) نیز گزارش کردند که ده عامل تأثیرگذار بر کیفیت ورزش مدارس به ترتیب شامل ارزشیابی، شیوه تدریس، تخصص معلمان ورزش، برنامه آموزشی، امکانات، محتوای آموزشی، نگرش، تجربه معلمان ورزش، بودجه و اهداف آموزشی هستند.

مشارکت در فوق برنامه های ورزشی لزوماً به معنای کشف و پرورش استعداد در ورزش نیست، بلکه افراد موفق در زمینه های مختلف نیز می توانند با علاقه ای که به ورزش دارند، به موفقیت های بزرگ دست یابند. زمانی که پیامدهای مثبت مشارکت ورزشی دانش آموزان، از جمله سلامت جسمانی، سلامت روانی (دایمچ^۷، ۲۰۱۱)، کیفیت زندگی، سلامت اجتماعی، سرمایه اجتماعی (ژوو^۸، ۲۰۱۸) و تبدیل شدن به فرهنگی پایدار، آشکار شود، می توان به ایجاد محیطی مثبت و تأمین سلامت دانش آموزان و جامعه اشاره کرد. این پیامدها با نتایج تحقیقات پیشین شباهت زیادی دارند (آدامز^۹، ۲۰۰۶).

علاوه بر این، تکنولوژی و فناوری اطلاعات نیز نقش مهمی دارند که شامل رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات در ورزش دانش آموزی، استفاده از فضای مجازی و هوشمند سازی درس تربیت بدنی می شود.

(قنبری، ۱۳۹۹) نیز به اهمیت این موضوع اشاره کرده اند. تکنولوژی می تواند به بهبود کارایی کلی فرآیند یادگیری کمک کند. در آموزش و پرورش، این بهبود می تواند به افزایش کیفیت یادگیری، تسلط بر مفاهیم، کاهش زمان لازم برای رسیدن به اهداف و افزایش کارایی معلمان نسبت به تعداد دانش آموزانی که آموزش می دهند، منجر شود؛ بنابراین، پیشنهاد می شود از سخت افزارها و نرم افزارهای آموزشی برای ارائه بهتر اطلاعات و درک بهتر دانش آموزان استفاده شود. همچنین، طراحی اپلیکیشن هایی برای استفاده دانش آموزان در زمان های غیر از حضور در مدارس و تعطیلات نیز می تواند مؤثر باشد.

در نهایت در یک نتیجه گیری کلی میتوان به اهمیت ورزش در مدارس اشاره کنیم چرا که دانش آموزان آیندگان کشور هستند که آموزش پرورش باید به تمام ابعاد توجه ویژه داشته باشد. از جمله راه های توسعه ورزش دانش آموزی

⁶ Row

⁷ Dimech

⁸ Zhou

⁹ Adams

میتوانم به فراهم کردن امکانات ورزشی و استخدام معلمان فارغ التحصیل تربیت بدنی اشاره کنیم همچنین اداره آموزش پرورش می تواند بابرنامه ریزی و سازماندهی و برگزاری دوره های ضمن خدمت و در نظر گرفتن عدالت آموزشی حداقل امکانات برای مناطق دور افتاده و محروم در نظربگیرندتا بتوانند استعدادیابی درست را در تمامی مناطق داشته باشند.

معلمان میتوانند با بروز کردن اطلاعات خود و ایجاد روش نوین و خلاقانه همکاری حین ورزش با دانش آموزان در این راه قدم بردارند همچنین مدیران مدرسه بودجه ی اختصاصی برای ورزش رای فقط برای ورزش مدرسه صرف کنند و کلاس های درسی را برای جبرانی دروس دیگر در نظر نگیرند همه ی این عوامل باعث تقویت انگیزه و ذهن فعال و بدن سالم و در نهایت جامعه ی سالم میشود.

منابع و مآخذ

۱. افضل پور، م.، زرننگ، م؛ و خوشبختی، ج. (۲۰۰۷). "ارزشیابی وضعیت تربیت بدنی در پایه اول و دوم دبستان های استان خراسان جنوبی". تحقیق در علوم ورزشی ۵(۱۶): ص ۱۰۷-۱۲۵.
۲. احمدی، م. ذوالفقاری، م. (۲۰۲۱). "شناسایی نقش های رسانه در توسعه ی ورزش بارویکرد فراترکیب". doi: 10.22059 / 2021.325272.2739
۳. پورکیانی، م. حمیدی، م. گودرزی، م. خبری، م. (۲۰۱۶). "تحلیل تاثیر ورزش حرفه ای و قهرمانی بر توسعه ورزش". مطالعات مدیریت ورزشی (تحقیق در علوم ورزشی)، ۹ (۴۲)، ص ۵۵-۷۲.
۴. جعفری هرنندی، ر.، سجادی، ا.، کوردلو، ح؛ و علی محمدی، ح. (۲۰۱۱). "ارزیابی عوامل تاثیرگذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی از دیدگاه معلمان ورزش". مطالعه موردی: کاشان، فصلنامه تحقیقات آموزشی. ۱۲(۵۰): ص ۲۲-۱.
۵. جعفری نژاد، بهنام و زارعی متین، حسن (۱۴۰۱). "طراحی الگوی سرمایه اجتماعی سازمانی در آموزش و پرورش (مورد تحقیق: اداره کل آموزش و پرورش استان لرستان)". مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره ۹ (۱)، ص ۷۷-۹۹.
۶. حمیدی، مهرزاد؛ رجبی، حسین؛ علیدوست قهفرخی، ابراهیم و زینی زاده، مهوش (بهار و تابستان ۱۳۹۶). "طراحی و تدوین برنامه راهبردی فدراسیون ورزشی دانش آموزی ایرانی". پژوهش در ورزشهای تربیتی، ۱۴، ص ۶۷-۹۲.
۷. راسخ، نازنین، سجادی، سید احمد؛ رضوی، سید محمد حسین ودوستی، مرتضی (۲۰۱۷). "تحلیل ساختار ورزش تربیتی ایران". تحقیق در ورزش های آموزشی، ۶ (۱۴)، ص ۱۷-۴۴.
۸. رضوی، سیدمحمدحسین. شعبانی بهار، غلامرضا. سجادی، سیداحمد. (۱۳۹۰). "تحلیل عوامل تاثیرگذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی مدارسراهنمایی از دیدگاه معلمان ورزش". مجله مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۷ (۱۴): ص ۱۰۳-۱۱۳.
۹. رضوانی نژاد، ر؛ و یاسوری، م؛ و جوادی پور، م؛ و ملائی، م. (۱۳۹۷). "مقایسه و تحلیل سطح توسعه یافتگی استانهای ایران در حوزه ورزش قهرمانی". مطالعات مدیریت ورزشی (تحقیق در علوم ورزشی)، ۱۰ (۴۸)، ص ۱۵۳-۱۷۶.
۱۰. شریعتی، ح. طیبی ثانی، م؛ و فهیمی نژاد، ع. کاظم نژاد. (۱۳۹۸). "تدوین برنامه راهبردی ورزش دانش آموزی دختران دوره ی دوم مقطع متوسطه استان گیلان". ۶ (۲)، ص ۳۱۵-۳۳۱.

۱۱. عزیزی، ب.، جلالی-فراهانی، م؛ و خبری، م. (۱۳۹۰). "بررسی نگرش دانشجویان ساکن در خوابگاه های دانشگاه تهران به ورزش همگانی" مدیریت ورزشی. ۸. ص. ۷۵-۹۱.
۱۲. قادری، جعفرعلی؛ غفوری، فرزاد؛ هنری حبیب (زمستان ۱۳۹۷). "شناسایی عوامل تاثیرگذار در توسعه ی ورزش ناجا" ۲۴، ب وزارت علوم: ص ۱۳۷-۱۶۲
۱۳. قنبری-فیروزآبادی، آ.، امانی، آ.، ریحانی، م؛ و سردرودیان، م. (۱۳۹۹). "طراحی الگوی راهبردی برای توسعه ورزش دانش آموزی". ۲۰: ص ۱۷۹-۲۰۴.
۱۴. کمالوند، ع. افشاری، م. (۱۴۰۰). "تحلیل عوامل موثر بر توسعه بازاریابی در ورزش دانش آموزان". تحقیق در ورزش های آموزشی، ۹ (۲۲)، ص ۲۶۱-۳۰۴. <https://doi.org/10.22089/res.2019.7171.1637>.
۱۵. مرادی، م. هنری، ح.، احمدی، ع. (۱۳۹۰). "بررسی نقش چهارگانه رسانه های ورزشی در توسعه فرهنگ ورزش همگانی". مطالعات مدیریت ورزشی ۱۵: ص ۱۴۶-۱۵۸
۱۶. مرادی، ز. مرادی، م. گودرزی، م. نگین تاجی، ف. (۱۳۹۱). "ارتباط نقش های اطلاع رسانی، مشارکت اجتماعی، آموزش و فرهنگ سازی رسانه های گروهی با توسعه ورزش دانش آموزی". پژوهش در مدیریت ورزشی سال اول زمستان شماره ۴.
۱۷. منافی، ف. رمضانی نژاد، ر. (۱۳۹۴). "تاثیر عوامل زیرساختی و مدیریتی بر توسعه مشارکت ورزشی در دانشگاه های دولتی ایران" پژوهش در ورزش تربیتی دوره ۴ (۹) ص ۹۰-۶۵
۱۸. محمدبیگی، معصومه. بهرامی، شهاب. عیدی، حسین و ویسی، کورش (۱۳۹۹). "شناسایی شاخصهای توسعه یافتگی آموزش تربیت بدنی در مدارس ایران". مدیریت مدرسه، مجله ۸ (۲)، ص ۲۷۹-۳۰۰
۱۹. میرزایی کالار، ا. همتی نژاد، م. رمضانی نژاد، ر (۱۳۹۷). "طراحی مدل توسعه ورزش دانش آموزی ایران". تحقیق در مورد ورزش آموزشی ۸ (۱۸): ص ۴۱-۶۲
۲۰. نصیری خوزانی، م. عروف زاد، شهرام. نادى، محمدعلی (۱۳۹۹). "طراحی مدل توسعه پایدار مشارکت ورزش دانش آموزان ایران". فصلنامه علوم ورزش، ۱۲ (۳۸) ص ۴۵-۳۲. JR_SSQJ-13-38_006
۲۱. نظری، وحید. رضوی، سیدمحمدحسین. حسینی، سیدعماد. مجتبی، رئیسی. م. (۱۳۹۳). "شناسایی تنگناها و موانع پیش روی والیبال ساحلی ایران با استفاده از تحلیل سوات مجله مدیریت ورزش و رفتار حرکتی". ۱۰ (۲۰)، ص ۳۴-۲۳. doi: 10.22080 / jsmb.2014.859
۲۲. وحدانی، م.، حمیدی، ام، خبیری م؛ و علی دوست. (بهار و تابستان ۲۰۱۶). "تدوین استراتژی های تربیت بدنی و فعالیت های ورزشی در وزارت آموزش و پرورش ایران". تحقیق در مورد ورزش آموزشی، ۵ (۱۲): ص ۱۷-۳۶
23. Adams, N. G., Shea, C. M., Liston, D. D., & Deever, B. (2006). "Learning to teach: A critical approach to field experiences": Routledge.
- adolescent extracurricular activity participation and self-concept. Journal of Adolescence, 32(3), pp:733-739.
24. Den-Hartigh, J., Hill, Y., & Van-Geert, P. (2018). "The Development of Talent in Sports: A Dynamic Network Approach. Complexity". 18: pp: 13-26.
25. Dimech, A. S., & Seiler, R. (2011). "Extra-curricular sport participation: A potential buffer against social anxiety symptoms in primary school children. Psychology of Sport and Exercise", 12(4), pp:347-354.

26. Hall, G., Reis, A. (2019). "A Case Study of a Sport-for-Development Program in Brazil. *Bulletin of Latin American Research*". 38(3):pp: 317-332.
27. Hayoz, C., Klostermann, C., Schlesinger, T., & Nagel, S. (2018). "Orientation patterns of sports and physical activity among young people in Switzerland". *European Journal for Sport and Society*. 15(1):pp: 43-47.
28. Shaholi Kuh-e Shouri, J. Askari, A. Nazari, R. Naghsh, A. (2021).
29. Marijke, T.B., Christine, G., Laura, M., & Laurence, C. (2014). "Evaluating sport development outcomes: the case of a medium-sized". *international sport event*. 18.pp:213-237.
30. Mayrand, N. (2014). "Possibilities and Dangers at the Nexus of Sport and Development Discourses: An Analysis of Racialized and De-Historicized Spaces". *Journal of Sport for Development*. 2(3):pp: 24-30.
31. Rowe, K., Shilbury, D., Ferkins, L., & Hinckson, E. (2013). "Sport development and physical activity promotion": An integrated model to enhance collaboration and understanding. *Sport Management Review*. 16: pp:364-377.
32. Sotiriadou, K. (2012). "The Sport Development Processes in Australia. PhD thesis. University of Technology". Sydney. adolescent extracurricular activity participation and self-concept. *Journal of Adolescence*, 32(3), pp:733-739.
33. Sotiriadou, P., Shilbury, D., & Quick, S. (2008). "The attraction, retention transition and nurturing processes of sport development: Some Australian evidence". *Journal of Sport Management*. 22:pp: 247-272.
34. Zhou, R., & Kaplanidou, K. (2018). "Building social capital from sport event participation: An exploration of the social impacts of participatory sport events on the community". *Sport Management Review*, 21(5),pp: 491-503.

Factors influencing the development of student sports (Subject of study: Ardabil province)

Abbas naqizadeh baghi¹

Zhaleh abdizadeh²

Zahra hazhabari³

Abstract

The aim of this study was to influence the development of student sports in Ardabil province. The research method is of the applied target type and of the descriptive-analytical type, which is done qualitatively. The statistical community was 11 teachers and physical education experts who were targeted. Data analysis was carried out through open, pivotal and selective coding. According to the results of the study, 13 components were identified, including: background factors, Human Resource Management, Technology, Education, behavior, communication, culture, management, financial factors, normative and psychological dimensions, physical. The findings showed that the development of Student Sports will have normative, psychological and physical consequences, so it is possible to improve the conditions of student sports by addressing the underlying factors and managing human resources and providing facilities in schools, as well as counting the physical education alarm in schools.

Keywords

Sports, School, student sports, education, sports development

1. Associate professor of Sports Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Arab researcher, Ardabil, Iran a.naghizadeh@uma.ac

2. PhD student in Sports Management, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Arab researcher, Ardabil, Iran (responsible writer) abdizadehzhaleh@gmail.com

3. PhD student in Sports Management, Faculty of Educational Sciences and psychology, Arab research university, Ardabil, Iran zahrahezhabri72@gmail.com